

Čitanje u nastavcima ili čitanje s predviđanjem

DIJANA VUČKOVIĆ

Svrha čitanja u nastavcima

Zašto realizujemo čitanje u nastavcima?

Kako teče proces ovog čitanja?

- ❑ U svakom trenutku čitanja tekst se dijeli na dva dijela: a. pročitani i poznati i b. nepročitani.
- ❑ Tokom pauze u čitanju predviđamo sadržaj nepročitano dijela.
- ❑ Očekivanja se formiraju na osnovu poznatog sadržaja.

Kad čitamo tako?

- ❑ U realnim okolnostima, prilikom čitanja bilo kog dužeg teksta – čitamo upravo ovako.

Teorijske osnove

Teorija književne recepcije:

- ❑ Hans Robert Jaus – horizont očekivanja i estetska distanca, (theory of literary reception),
- ❑ Wolfgang Iser – konkretizacija teksta i dopuna praznih mjesta (mjesta neodređenosti), (reader-response theory).
 - ❑ Šta su prazna mjesta?
 - ❑ Kako ih čitalac dopunjava?

Čitalac je aktivni konstruktor značenja!

- ❑ Luiza Rozenblat – transakciona teorija - „Značenje nije smješteno *u tekstu* ili *u čitaocu*, nego se dešava ili nastaje tokom transakcije između čitaoca i teksta” (Rosenblatt, 2013, 929).

Metodički važno

Nema identičnog značenja teksta – okolnosti se mijenjaju.

Značenje se gradi ili stvara i nije unaprijed zadato.

Tekstove za nastavu bираmo vodeći računa o mnogim faktorima.

Za čitanje u nastavcima bираmo djela koja mogu ostvariti dobre efekte: zanimljive tekstove, tekstove koji imaju dinamiku i koji omogućuju realizaciju čitanja u nastavcima.

Tehnika *reza*

Priče iz 1001 noći – način pripovijedanja je konkretizovao tehniku reza.

Rez se pravi na najinteresantnijem mjestu, u dijelu teksta koji otvara različite mogućnosti za razvoj budućih događaja.

- Mjesto reza – literarno raskršće.

Izbor teksta i čitanje u nastavi

Šta možemo da radimo u prvom razredu?

Drugi razred:

- Pipi Duga Čarapa i
- Pinokio.

Treći razred

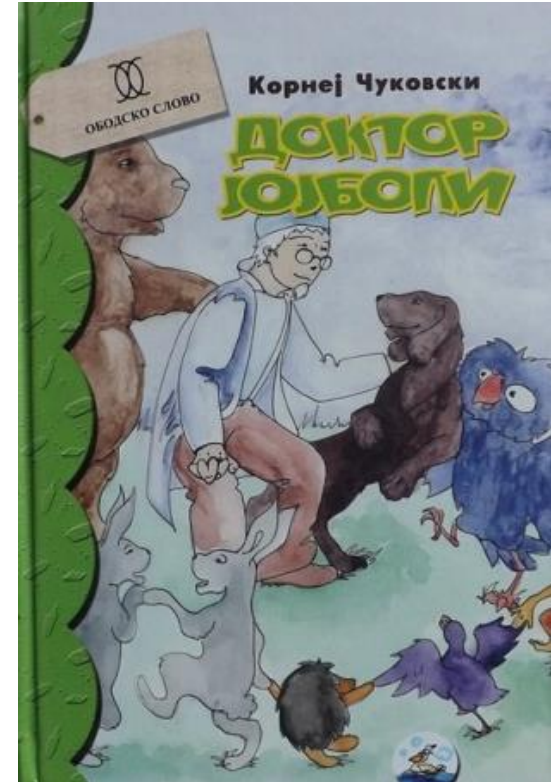
Petar Pan u Kensingtonskom parku (odlomci)

- Doktor Joj-boli (odlomci)
- Medvjed Pu (odlomci)
- Vragolan sa krova (odlomci)
- Bajke i basne raznih naroda (izbor).

Prijedlog tekstova za drugi razred

Prijedlog tekstova za treći razred

Kako realizovati čitanje odlomka?

Izbor odlomka:

- Faktor strukture djela
- Raspoloživo vrijeme
- Kako učenici čitaju?

- Lokalizacija i kontekstualizacija odlomka.

Istraživački zadaci

Prva grupa – za slušanje.

Druga grupa – za samostalno čitanje.

Literatura

Iser, Wolfgang. 1978. *The Act of Reading: A Theory of Aesthetic Response*. Baltimore: Johns Hopkins University Press.

Iser, Wolfgang. 1997. "Indeterminacy and the Reader's Response." In *Twentieth-Century Literary Theory: A Reader*, 2nd edn, edited by K. M. Newton, 195-199. London: Macmillan Education.

Jauss, Hans Robert. 1982. *Aesthetic Experience and Literary Hermeneutics*. Translated by Michael Shaw. Minneapolis: University of Minnesota Press.

Rosenblatt, Louise M. 2013. "The Transactional Theory of Reading and Writing." In *Theoretical models and processes of reading* (6th ed.), edited by Donna E. Alvermann, Norman J. Unrau, and Robert B. Ruddell, 923-956. Newark: International Reading Association.

Vučković, Dijana. 2006. *Teorija recepcije u nastavi književnosti u mlađim razredima osnovne škole*, Nikšić: Filozofski fakultet.

Vučković, Dijana. 2010. "Čitanje u nastavcima u prvom ciklusu osnovne škole – izbor i interpretacija teksta." In *Autonomija učenika i nastavnika u učenju i nastavi jezika i književnosti*, uredile Julijana Vučo i Biljana Milatović, 217–233. Nikšić: Filozofski fakultet.